

OSCE/BIDDO
MISIUNEA DE OBSERVARE
A ALEGERILOR
Alegerile locale, Republica Moldova
25 mai 2003

COMUNICAT CU PRIVIRE LA CONCLUZII ȘI CONSTATĂRI

Chișinău, 26 mai 2003 – Misiunea Biroului OSCE pentru Instituțiile Democratice și Drepturile Omului (BIDDO) de Observare a Alegerilor (MOA) locale din Republica Moldova care au avut loc pe 25 mai 2003 emite acest comunicat înaintea anunțării oficiale a rezultatelor, soluționării sesizărilor și contestațiilor legate de ziua alegerilor și înaintea analizei complete a constatărilor de observare din ziua alegerilor.

CONCLUZII PRELIMINARE

Modul în care s-au desfășurat alegerile locale din 25 mai din Republica Moldova constituie o sursă de îngrijorare. Organizarea alegerilor, cadrul legislativ și desfășurarea scrutinului din ziua alegerilor au fost, în general, conforme cu standardele internaționale și angajamentele OSCE. Totodată, într-o tendință regresivă, intervențiile din partea autorităților și mass-media de stat părtinitoare au afectat perioada electorală.

Printre elementele pozitive care au fost observate, se numără:

- cadru legal adecvat pentru desfășurarea unor alegeri democratice;
- autorități electorale experimentate, la toate nivelurile;
- încrederea cetățenilor față de procedura electorală din ziua alegerilor ;
- examinarea rapidă și competentă a majorității sesizărilor parvenite.

Totuși, pe parcursul campaniei electorale, au fost identificate următoarele probleme serioase:

- arestările și amenințările cu arestarea care au creat o atmosferă de teamă;
- invocarea abuzului larg de putere din partea autorităților;
- prezentarea de către mass-media de stat a informației părtinitoare și distorsionate;
- supravegherea strictă a securității publice de către forțele de ordine a împiedicat până la urmă desfășurarea unei campanii electorale mai active.

Organizatorii scrutinului și-au îndeplinit sarcinile într-un mod profesionist. Comisia Electorală Centrală (CEC) a dat dovadă de transparență. Deciziile Comisiei au fost, în mare parte, binefocate, iar observatorii și mass-media au avut acces la deliberările ei.

Campania electorală, caracterizată în general ca fiind nu prea activă, a fost marcată de lipsa unei separări depline între funcțiile de partid și guvernamentale, dând senzația că angajații publici ar fi dependenți de partidul de guvernământ. MOA este îngrijorată de numeroasele sesizări cu privire la sancțiuni administrative aplicate împotriva opoziției. Partidele de opoziție au invocat abuzul larg de putere din partea autorităților, inclusiv utilizarea abuzivă a fondurilor publice în scopurile campaniei electorale, și amenințările la adresa candidaților și membrilor de partid. Mulți dintre candidați și analiști și-au exprimat neîncrederea în imparțialitatea unui număr de instituții guvernamentale și a sistemului judiciar.

Doi primari în exercițiu au fost arestați sub acuzația de corupție după ce și-au înregistrat candidaturile pentru a fi realeși. Aceasta ridică întrebarea legitimă - cât de oportun a fost momentul acestor acțiuni. În timpul mult-contestatei lupte electorale pentru postul de primar al capitalei, Serafim Urechean, primarul în exercițiu al Chișinăului de mai multe mandate, a fost amenințat cu arestarea doar 5 zile înaintea alegerilor în cazul în care nu se prezintă în calitate de martor conform citației într-un caz sub anchetă. Toți cei trei candidați erau din opoziție.

O varietate de surse media, cel puțin în capitală, a prezentat o diversitate largă de informații despre candidați. Cu toate acestea, televiziunea de stat nu a reușit să facă o prezentare neutră a informațiilor, deseori fiind nimic altceva decât vocea autorităților statale și a partidului de guvernământ; de asemenea, accesul reprezentanților opoziției a fost limitat. Cât despre cursa electorală pentru postul de primar al Chișinăului, televiziunea de stat a atacat primarul în exercițiu în cadrul emisiunilor sale de informare și dezbateri politică, fără a se oferi dreptul la replică.

În general, scrutinul s-a desfășurat în conformitate cu prevederile Codului Electoral. Observatorii electorali au vizitat 25 de procente din secțiile votare din întreaga țară și 83 de procente dintre acestea au fost evaluate ca fiind într-o stare bună sau excelentă. Cele mai importante sesizări care au fost raportate erau legate de neasigurarea întotdeauna a secretului votului, cazuri în care membrii familiilor completau buletinele împreună și prezența poliției în interiorul secțiilor de votare.

Se propun următoarele recomandări cheie pentru a fi luate în considerare de către autorități:

- se impune necesitatea unor reguli mai exacte și interpretare mai precisă a legislației în vederea realizării unei consecvențe mai bune în implementarea prevederilor legale, în special în legătură cu elaborarea listelor electorale și luarea măsurilor de asigurare a secretului votului;
- Legea cu privire la partidele politice trebuie să fie revăzută, aceasta conținând cerințe excesive și încalcând dreptul cetățenilor la viața privată;
- normele ce reglementează activitatea mass-media în perioada campaniei electorale sunt mult prea restrictive și necesită revizuire;
- prevederile cu privire la numărul minim necesar de cetățeni care se prezintă la urnele de vot trebuie să fie revăzute pentru a elimina repetarea infinită a alegerilor.

OSCE/BIDDO își exprimă disponibilitatea de a asista autoritățile moldovenești și societatea civilă în efortul lor de soluționare a problemelor identificate în acest comunicat.

CONSTATĂRI PRELIMINARE

Contextul politic

Alegerile locale din 25 mai 2003 s-au desfășurat la jumătatea mandatului actualului Parlament care a fost ales în februarie 2001 și în care Partidul Comunist al Republicii Moldova (PCRM) deține o majoritate constituțională. În aprilie 2001, Parlamentul l-a ales pe Vladimir Voronin, prim-secretar al PCRM, în funcția de Președinte al Republicii Moldova și a aprobat componența unui guvern condus de Vasile Tarlev. Doar alte două partide mai sunt reprezentate în Parlament: formațiunea de centru-stânga “Alianța Braghiș” (actualmente Alianța Social-Democrată a Republicii Moldova), condusă de fostul prim-ministru Dumitru Braghiș, și Partidul Popular

Creștin Democrat (PPCD), formațiune de dreapta. Aceste alegeri locale vor ilustra situația partidelor politice între două alegeri parlamentare.

Deși inițial tranziția în Moldova a înregistrat anumite de succese, în special în domeniul privatizării pământului, la sfârșitul anilor '90 reformele au încetinit. Chiar dacă actualul Guvern a reușit să evite reversarea pe scară largă a reformelor, el totuși a fost criticat pentru anumite decizii politice și economice, printre acestea numărându-se interzicerea de termen scurt a activității PPCD la începutul anului 2002 și anularea a unui șir de contracte de privatizare semnate de guvernele anterioare. Statutul regiunii transnistrene continuă să fie o problemă nesoluționată. După un scurt conflict armat dintre Guvernul Moldovei și forțele separatiste în 1992, această regiune *de facto* nu mai este sub controlul autorităților centrale. Ca rezultat, aceste alegeri locale nu s-au desfășurat și în regiunea transnistreană.

Alegerile din 25 mai sunt al treilea scrutin local cu participarea mai multor partide în Republica Moldova. Ele se desfășoară la scurt timp după intrarea în vigoare a noii reforme teritorial-administrative din februarie 2003 care substituie cele 10 unități administrativ-teritoriale (*județ*) introduse în 1998, cu 32 de raioane, astfel revenindu-se la sistemul administrativ de până în 1998. În plus, numărul unităților administrative locale a crescut de la 644 la 898.

Alegerile precedente observate de OSCE/BIDDO și Consiliul Europei s-au desfășurat în conformitate cu angajamentele OSCE și standardele internaționale. Cu toate acestea, alegerea bașcanului UTA Găgăuzia în octombrie 2002 a trezit îngrijorări serioase, fiind raportate mai multe iregularități.

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ respectă standardele internaționale și constituie o bază adecvată pentru alegeri democratice. Cu toate acestea, sunt necesare reglementări mai precise, pentru o interpretare adecvată a legislației, în special în ceea ce privește secretul votului, modul de funcționare a urnelor mobile de votare, drepturile observatorilor electorali și afișarea listelor electorale. Conform legislației, pentru ca alegerile să fie considerate valabile, la fiecare unitate electorală trebuie să se prezinte o treime din alegătorii înregistrați, împreună cu cei de pe listele suplimentare. Pentru că aceeași prevedere referitor la numărul minim de participare se aplică și în cazul alegerilor repetate, s-ar putea ajunge la un număr infinit de alegeri în cazul unor prezențe scăzute la urnele de vot.

Opoziția, ONG-urile și experții internaționali au criticat dur recente amendamente la Legea cu privire la partidele politice pentru că aceasta prevedea cerințe excesive și încălca dreptul cetățeanului la viața privată. Printre altele, amendamentele cer tuturor partidelor să prezinte în fiecare an Ministerului de Justiție lista membrilor de partid și informații personale despre aceștia.

Organele electorale

Alegerile locale din Moldova sunt administrate de un organ electoral constituit în trei niveluri: Comisia Electorală Centrală (CEC), Consiliile Electorale de Circumscripție (CECr) la nivel raional, municipal și local și secțiile de votare. CEC răspunde de organizarea și desfășurarea generală a alegerilor. În timp ce membrii organelor electorale nu au dreptul să fie membri ai partidelor politice, partidele care participă în cursa electorală, blocurile electorale și candidații

independenți pot desemna în CEC reprezentanți cu vot consultativ; de asemenea, aceștia pot desemna reprezentanți fără drept de vot în organele electorale de nivel inferior.

Deși recente amendamente aduse Codului Electoral reduce perioada electorală de la 90 la 60 de zile, autoritățile electorale și-au îndeplinit funcțiile în mod profesionist la toate nivelurile. CEC a activat într-un mod transparent, iar deciziile luate de către aceasta au fost, în general, bine-fondate și au respectat prevederile legii. Mass-media și observatorii electorali au avut acces la ședințele CEC.

Listele electorale

Listele electorale sunt elaborate de oficiul abilitat al primăriei, iar corectitudinea lor este verificată prin vizita la domiciliul alegătorilor. Deși sistemul de întocmire a listelor de alegători necesită îmbunătățiri, nici un alegător eligibil nu este privat de dreptul său de vot în ziua alegerilor. Alegătorii ale căror nume lipsesc din liste, dar care pot prezenta un document de identificare ce atestă reședința în perimetrul stației de votare, vor fi introduși într-o listă suplimentară. Cu toate acestea, ar putea fi utilă luarea unor măsuri suplimentare de precauție pentru a preîntâmpina votarea multiplă. La alegerile locale, toți alegătorii vor vota la secțiile de votare din zona lor de reședință. Nu există posibilitatea votării din străinătate, iar, conform Codului Electoral, militarii cu serviciul în termen nu pot participa la alegerile locale.

Pentru aceste alegeri au fost înregistrați 2.231.683 de alegători. Conform estimărilor, aproximativ 600.000 până la 700.000 de cetățeni moldoveni sunt în străinătate. Cerința cu privire la participarea la vot a cel puțin o treime din alegători încurajează autoritățile locale să elimine din listele electorale persoanele a căror prezență nu a putut fi confirmată în timpul vizitelor la domiciliu și care probabil nu vor veni la vot.

Candidații

Deși la Ministerul de Justiție sunt înregistrate 25 de partide, doar 19 dintre acestea au decis să participe la alegerile locale din 25 mai. Din acestea, 11 partide au intrat în cursa electorală individual, celelalte fiind asociate în două blocuri electorale. Pe lângă partide, mai mulți candidați independenți s-au înregistrat pentru postul de primar și consilier.

Printre partidele ce candidează separat se numără partidul de guvernământ – PPCD și Partidul Democrat din Moldova (PDM) care în alegerile din 2001 s-a clasat pe locul cinci, dar nu a reușit să depășească pragul electoral de 6 procente. Toate celelalte partide care s-au implicat individual în aceste alegeri locale fie nu au participat la alegerile din 2001, fie au acumulat mai puțin de 2 procente din voturi.

Unul dintre cele două blocuri electorale, Alianța Social-Liberală “Moldova noastră”, este formată din Alianța Social Democrată din Moldova, Partidul Liberal, Alianța Independenților și alte trei partide mai mici. Blocul Partidului Social Democrat - Partidului Social Liberal (PSD-PSL) cuprinde cele două partide menționate în denumire.

În cursa electorală pentru 898 de posturi de primar au fost înregistrați 3466 de candidați, iar alți 43790 de candidați s-au înscris pentru cele 11935 de locuri de consilier raional, municipal și local.

În Chișinău au fost opt candidați care concureau pentru postul de primar, printre aceștia și primarul în exercițiu, Dl. Urechan, susținut de blocul electoral “Moldova noastră”.

Majoritatea minorităților naționale care locuiesc în Republica Moldova au fost reprezentate de candidații pentru consilier local și mai puțin pentru funcția de primar. Totuși, comunitatea romilor a fost sub-reprezentată, doar câțiva romi concurând pentru un post.

Campania electorală

Campania electorală a avut un început lent din cauza sărbătorilor de la sfârșitul lunii aprilie - începutul lui mai. Chiar dacă majoritatea partidelor și-au intensificat activitățile în ultimele două săptămâni ale campaniei electorale, în general, campania electorală nu a fost prea activă. Deși au fost alegeri locale, majoritatea partidelor au dus o campanie electorală care s-a axat și pe probleme de nivel național. Multe partide din opoziție au perceput aceste alegeri ca un vot de neîncredere acordat guvernului comunist, în timp ce PCRM a promovat o campanie electorală folosindu-se preponderent de imaginea liderului acestuia, Vladimir Voronin.

Uneori campania a avut un caracter negativ și chiar agresiv. În Chișinău, campania electorală a PCRM s-a axat mai mult pe lupta contra primarului în exercițiu decât pe promovarea propriului candidat, acuzându-l pe dl Urechean de proastă gestiune și incompetență.

Partidele de opoziție au înaintat sesizări către MOA cu privire la abuzului de putere din partea autorităților centrale, inclusiv utilizarea abuziva a fondurilor publice în scopurile campaniei electorale. De asemenea, misiunea a primit sesizări de intimidare și hărțuire a candidaților și membrilor activi ai partidelor, precum și de reținere a simpatizanților PPCD ce făceau agitație electorală stradă și a unei echipe de filmare ce realiza un spot electoral despre PSL. Deși a fost imposibilă dovedirea majorității acuzațiilor, MOA este preocupată de ceea ce pare a fi deja un obicei de recurgere la sancțiuni administrative contra reprezentanților opoziției.

Totodată, MOA a observat că, în majoritatea cazurilor, persoanele și partidele supuse pretinselor hărțuiri au preferat să nu meargă în instanța de judecată. Ca atare, independența sistemului judiciar în Moldova este deseori contestată. Reforma judiciară așteptată, în urma căreia va fi eliminat un nivel de instanță, iar un număr de judecătorii în exercițiu nu vor fi numiți din nou în funcție, ar putea în continuare submina separarea netă a puterilor dacă numirea în funcție se va face în baza viziunilor politice.

Cel puțin doi primari în exercițiu care au candidat pentru realegeri au fost reținuți pe perioada campaniei electorale. Cel mai controversat caz a fost cel al lui Vasile Colța, primar de Hâncești, membru al Paritidului Liberal, arestat sub acuzația de furt în proporții deosebit de mari după două zile de la înregistrarea candidaturii sale; acesta se afla în detenție în ziua alegerilor. Primarul din Vadul-lui-Vodă, Nicolae Ciobanu, candidat independent, a fost arestat sub acuzația de corupție. Primarul din Vadul-lui-Vodă a fost eliberat, dar în ajunul alegerilor, un nou ordin de arestare a fost emis ca rezultat al neprezentării acestuia în fața anchetatorului, actualmente primarul fiind căutat de poliție. Necondiționat de esența acuzațiilor, suntem serios preocupați de momentul ales pentru a face aceste arestări.

Ca urmare a demonstrațiilor din 13 și 14 mai în fața casei lui Vasile Zgardan, actualul Ministru al Transporturilor și Comunicațiilor și candidat al PCRM la postul de primar al Chișinăului, organizatorul demonstrației, binecunoscutul activist ONG Valeriu Ciobanu a fost condamnat la 10 zile de detenție administrativă și i s-a aplicat o amendă în valoare de 540 lei (34€) pentru participarea la acțiuni de protest neautorizate, huliganism și ultragiu. Pe 20 mai, instanța de judecată de nivelul doi a anulat decizia de privațiune de libertate, dar nu și amenda.

Pe 20 mai, primarul Urechean a fost citat să se prezinte în calitate de martor în cazul unui funcționar înalt al primăriei care a fost arestat sub acuzație de delapidare. Dl. Urechean a solicitat amânarea interogării și a declarat public că se aștepta la un arest în ajunul alegerilor în cazul în care nu se va prezenta în calitate de martor. Aceasta a atras atenția comunității internaționale, inclusiv a Consiliului European. În ziua următoare, Ministerul de interne a anunțat în cadrul comunicatului de presă din 22 mai că dl. Urecheanu nu va fi arestat și nici forțat să depună mărturie. MOA este preocupată de faptul că această confruntare dintre Primar și Guvern ar putea afecta alegerile locale din Chișinău și va continua să monitorizeze evenimentele.

Interpretarea restrictivă a prevederilor legale și administrative de către poliție a stânjenit desfășurarea liberă a campaniei electorale. Deși aparent poliția a acționat în conformitate cu legea, acțiunile acesteia au fost criticate pentru împiedicarea demarării unei campanii electorale ce putea fi mai activă.

Prevederile Codului Electoral conform cărora materialele electorale publicitare trebuie să includă informații despre data tipăririi, tirajul materialului și denumirea tipografiei care le-a tipărit au fost deseori ignorate de partidele antrenate în cursa electorală, inclusiv de PCRM și PPCD. O preocupare aparte o constituie acțiunile Ministerului de interne îndreptate spre respectarea acestor prevederi sau împiedicarea distribuirii materialelor electorale publicitare de către opoziție, deși astfel de încălcări reprezintă contravenții administrative și nu penale.

Mass-media

Din cauza economiei slabe și pieței publicitare restrânse, mass-media nu se bucură de o independență financiară adevărată. Majoritatea mijloacelor audio-vizuale de comunicare în masă retransmit programele canalelor rusești sau românești, iar multe dintre ziare supraviețuiesc cu greu. Majoritatea partidelor politice s-au plâns MOA despre controlul pe care îl deține partidul de guvernământ asupra mass-mediei de stat, iar analiștii independenți au evidențiat faptul că presiunile economice și politice exercitate asupra jurnaliștilor ar putea rezulta în autocenzurare.

MOA a monitorizat emisiunile a șapte canale de televiziune și 10 publicații pentru a evalua modul în care au fost reflectați candidații și personalitățile politice în perioada campaniei electorale. În general, campania electorală a fost modest reflectată în mass-media, intensificându-se doar în ultimele zile când majoritatea concurenților s-au folosit de timpul gratuit de emisie la posturile de stat - radio și televiziune. În conformitate cu prevederile regulamentelor, partidelor și candidaților li s-au oferit timp gratuit de emisie la posturile de stat de televiziune și radio și posibilitatea de a cumpăra timp de publicitate electorală atât la posturile publice cât și cele private. Totuși, mulți concurenți s-au plâns MOA că regulamentele cu privire la reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă au fost mult prea restrictive, oferind foarte puțin timp gratuit pentru emisie.

Pe lângă alocarea unui timp considerabil relatărilor despre Președintele țării și Guvern, mijloacele audio-vizuale de informare și-au concentrat atenția asupra cursei electorale pentru postul de primar al capitalei. Către sfârșitul campaniei electorale, o parte din mass-media locală, inclusiv canalul EuroTV din Chișinău, a organizat dezbateri televizate între candidați astfel oferind alegătorilor posibilitatea de a lua o decizie mai bine argumentată.

Deși posturilor de radio și televiziune li s-a interzis prezentarea în cadrul emisiunilor de știri a candidaților electorali și activităților desfășurate în campania electorală, unii dintre concurenți au fost totuși difuzați datorită funcției publice pe care o dețin, de exemplu, dl. Urechean, primarul general al Chișinăului și, într-o anumită măsură, dl. Zgardan, Ministrul Transporturilor și Telecomunicațiilor. Astfel, cei din urmă s-au bucurat de avantajele postului pe care îl dețineau spre deosebire de alți candidați înscriși în cursa electorală pentru postul de primar al Chișinăului.

În comparație cu alegerile parlamentare din 2001 când televiziunea de stat a difuzat informații nepărtinitoare despre candidații, în aceste alegeri, singurul post de televiziune de stat care difuzează pe întreg teritoriul țării, M1, a eșuat în a fi neutru și a acționat ca porta-voce a autorităților de stat și a partidului de guvernământ. 45 de procente din timpul de emisie a știrilor politice pe postul M1 au fost dedicate Președintelui, iar alte 43 de procente Guvernului. Caracterul acestor știri a fost surprinzător de pozitiv. Renumitul program analitic „Rezonans” al postului M1 a dus o campanie defăimătoare împotriva dlui Urechean, căruia nu i s-a oferit dreptul la replică.

Postul EuroTV, controlat de primăria municipiului Chișinău, a alocat dlui Urechean 73 de procente din timpul știrilor politice, prezentându-l într-o aură surprinzător de pozitivă, în timp ce ceilalți candidați luați la un loc au beneficiat de mai puțin de două procente de emisie în cadrul știrilor. Posturile private Canalul 1 în Moldova și NIT au alocat majoritatea timpului din emisiunile de știri relatărilor despre Președinte și Guvern, prezentându-i într-o lumină pozitivă sau neutră.

În timp ce accesul concurenților electorali la posturile de radio și televiziune a fost limitat, ei au putut să își prezinte liber platformele electorale în presa, care a oferit suficiente informații și analize. Cele două ziare de stat, „Moldova Suverană” și „Nezavisimaa Moldova” au alocat peste 70 de procente din spațiul atribuit articolelor politice Președintelui, Guvernului și Parlamentului, prezentând aceste instituții într-o lumină surprinzător de bună, în timp ce informațiile despre dl. Urechean erau preponderent negative. Prin contrast, Președintele și Guvernul au avut o reflectare negativă în „Flux”, „Moldovskie Vedomosti” și „Accente”.

Încălcând prevederile Codului Electoral, ziarul „Stolița” („Capitala”) a publicat pe 17 mai rezultate unui sondaj de opinie conform cărora 68 de procente din alegători ar vota pentru dl. Urechean. Răspunzând la sesizarea PCR, CEC a confirmat faptul că rezultatele acestor genuri de sondaje nu pot fi publicate în ultimele 10 zile ale campaniei electorale și a luat act de faptul că ziarul a încălcat legislația. CEC nu a întreprins nici o măsură împotriva dlui Urechean pentru că nu a putut fi dovedită implicarea acestuia.

Dispute, sesizări și contestații

Până la data alegerilor, în instanțele de judecată și organele electorale au fost prezentate aproximativ patruzeci de sesizări în legătură cu alegerile. Sesizările parvenite, care în mare parte au fost de ordin tehnic, au fost examinate într-un mod adecvat și rapid.

Cea mai importantă sesizare de care s-a ocupat CEC a fost cea în legătură cu locul unde vor vota studenții. Consiliul Electoral de Circumscripție nr. 1 din Chișinău a cerut în mod oficial CEC-ului să elaboreze „proceduri concrete de votare pentru studenții care învață în Chișinău, dar nu au viză de reședință temporară pe Chișinău”. În Chișinău locuiesc peste 70000 de studenți din diverse regiuni ale Moldovei. Din aceștia, aproximativ 50000 nu au viză de reședință temporară pe Chișinău. Pe 17 mai, CEC a declarat că, în conformitate cu legislația, studenții, ca și ceilalți alegători, trebuie să voteze la secțiile de votare în baza documentelor ce atestă domiciliul acestora. Ignorând la această decizie, trei zile mai târziu, CEC a emis o decizie conform căreia studenții puteau să voteze în localitățile în care studiază și că instituțiile de învățământ urmau să emită certificate speciale care ar fi recunoscute de birourile electorale ale secțiilor de votare în ziua alegerilor. Decizia CEC a fost anulată de Curtea de Apel pe 22 mai în urma recursului înaintat de reprezentantul Partidului Comunist. Curtea Supremă de Justiție a susținut această decizie.

Societatea civilă

Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului din Moldova (LADOM) a acreditat peste 2000 de observatori pentru ziua alegerilor, iar Comitetul Helsinki și alte câteva organizații ne-guvernamentale au oferit și ele un număr de observatori. Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT) a elaborat o bună parte din materialele de educație civică pe marginea alegerilor. Asociația pentru Cultură Civică și Politică în Moldova a pus la dispoziția publicului o analiză descriptivă despre procesul electoral.

Ziua alegerilor

Scrutinul s-a desfășurat, în general, în conformitate cu prevederile Codului Electoral. Potrivit rezultatelor preliminare, peste 50,69 procente din alegători au participat la vot, prezența la urne fiind mai scăzută în Chișinău (37,64 procente) și Bălți (34,23 procente). Observatorii MOA au vizitat 482 de secții de votare din totalul de 1.938, ceea ce reprezintă 25 de procente, din toate cele 32 de raiaane, municipiile Chișinău și Bălți, și UAT Găgăuzia. Situația din optzeci și două de procente din secțiile de votare vizitate a fost evaluată ca bună (59 de procente) sau excelentă (25 de procente).

Nerespectarea principiului *votului secret* a constituit principala îngrijorare. Conform legii, un membru al comisiei secției de votare trebuie să ștampileze buletinul de vot pe verso înaintea introducerii acestuia în urnă. Dat fiind faptul că buletinele au fost deseori prezentate cu partea tipărită la vedere, opțiunea alegătorului era ușor de identificat. Au fost evidente cazurile de vot de familie. Listele suplimentare au fost folosite în exces. Această practică îngrijorează pentru că ea nu elimină posibilitatea votului multiplu. Observatorii, de asemenea, au raportat prezența poliștilor în incinta secțiilor de votare.

CEC nu a înregistrat nici o sesizare. Deconectările de la energia electrică în data de 24 mai și în ziua alegerilor au împiedicat cursul pregătirilor și în mod special numărarea voturilor, cauzând întârzieri în raportarea rezultatelor din Anenii Noi, Strășeni, Cahul, Nisporeni și Ialoveni. În cinci cazuri separate, au fost depistate greșeli în buletinele de vot în ceea ce privește denumirea partidelor, lipsa unor sigle de partid și nume transpuse ale unor candidați independenți. Aceste cazuri vor fi aduse în atenția instanțelor locale de judecată pentru a se pronunța cu privire la impactul acestora asupra rezultatelor alegerilor și eventual necesitatea repetării lor.

Observatorii internaționali au raportat că în 49 de procente din secțiile de votare vizitate au fost prezenți observatori locali, iar în 95 de procente – reprezentanții partidelor politice, blocurilor electorale și ai candidaților independenți. Prezența acestora a contribuit la asigurarea unei mai stricte conformități cu regulile.

Acest comunicat poate fi consultat și în limba rusă. Totuși, varianta în limba engleză constituie singurul document oficial.

INFORMAȚII DESPRE MISIUNE

Misiunea OSCE/BIDDO de Observare a Alegerilor (MOA) este condusă de ambasadorul Michael Wygant (Statele Unite ale Americii). Comunicatul se bazează pe constatările făcute de 17 experți ai MOA OSCE/BIDDO care, începând cu 25 aprilie 2003, au fost stabiliți la Chișinău și în alte două centre regionale, și 98 observatori pe termen scurt din 26 State participante OSCE care au raportat din 482 secții de votare din totalul de 1,938.

MOA va publica un raport cuprinzător cu privire la alegerile locale, cu recomandări, peste o lună după finalizarea procesului electoral.

MOA dorește să aducă mulțumiri autorităților moldovenești, inclusiv Ministerului Afacerilor Externe, Comisiei Electorale Centrale, Ministerului de Interne și autorităților locale pentru cooperarea de care au dat dovadă și asistența oferită pe parcursul perioadei de observare a alegerilor. MOA de asemenea este recunoscătoare Misiunii OSCE în Moldova și ambasadelor țărilor membre ale OSCE.

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să contactați:

Ambasadorul Michael G. Wygant, șeful MOA OSCE/BIDDO în Chișinău (tel. +373 2251670)
Jens-Hagen Eschenbacher, purtătorul de cuvânt al OSCE/BIDDO (+48 603 683 122) sau Konrad Olszewski, consilier în probleme de alegeri la OSCE/BIDDO, Varșovia (+48 22520 0600)

MISIUNEA OSCE/BIDDO DE OBSERVARE A ALEGERILOR

Hotelul "Jolly Alon"

Str. M. Cibotari 37

Chisinau

Republica Moldova

Tel. +373-2-251 670, Fax: +373-2-251 680

E-mail: eom.office@odhr.osce.md